A Tátra festője

Látogatóban Csorba Tibornál

A magyarok közismertek arról, hogy a világ minden táján megtalálhatók. Ezért nem lepődtem meg, amikor Varsóban is magyar festőművészre bukkantam. A Magyar Kulturális Intézetben kapott felvilágosítás, majd rövid telefonbeszélgetés, és időpontegyeztetés után kiderült, még ma találkozhatom Csorba Tiborral. Nehéz eldönteni, tulajdonképpen hogyan lehetne meghatározni foglalkozását: tanár, festő, író, műfordító? Engem mindenesetre az ember érdekel.

Az Öreg Városrészben lévő műteremben találkozunk. Először végigcsodálom a műtermi képeket, egy különösen megfog: „Petőfi szülőháza", aztán beszélgetni kezdünk.

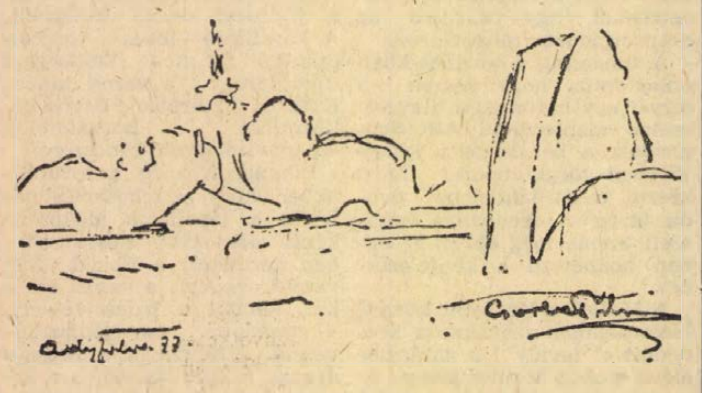

Adyfalva — Csorba Tibor rajza

Kiderül: Csorba Tibor élete felét Lengyelországban töltötte — képei azonban eljutottak szinte a világ minden tájára. Kiállítása volt Washingtonban, New Yorkban, Rennes-ben, Stuttgartban. A szálak nem szakadtak meg Magyarországgal sem, rendszeresen hazalátogat.

A két ország kapcsolatait szolgálja, és ennek az eredményeképpen kapta meg nemrég a Wladzimierz Pietrzok díjat, melyet 30 éve adnak ki külföldieknek is. Magyarok közül ez ideig csak Rónai Györgyöt tüntették ki e díjjal — kitűnő fordításaiért. A Mickiewicz Pan Tadeusz című művét, mely tulajdonképpen a lengyelek nemzeti eposza, ő fordította le a leghitelesebben.

A műteremben szembetűnik a készülő Ady-sorozat, illetve Ady szülőházának rajza, különböző nézőpontból. A vázlatok a helyszínen, Érmindszenten készültek.

Megtudom még, hogy ez évben meghívták egy zakopánéi kiállításra, mint a „Tátra festőjét. Csorba Tibor azonban nem csak mint festő tevékenykedik. Rendszeresen tart előadásokat az ország különböző tájain.

Csorba Tibor életét a két haza szolgálatába állította, „hídépítő" szerepre vállalkozik, mint festő, mint tanár, mint a lengyel és a magyar kultúra kitűnő ismerője.

Kollár János

Kertbarátok —Szomódon

A mezőgazdasági helyi kertbarát-szakkör, mely a szomódi művelődési ház keretében működik, sikeres helyi borversenyt és „batyus bált" rendezett tagjai részére. Mintegy százan jelentek meg, s 30 féle borral neveztek a versenyre. A verseny zsürijében Sz. Nagy László, a budapesti Kertészeti Főiskola szőlészeti tanszékének tanára volt az elnök, tagjai Árva Pál és Herczog János. Zsürizett a közönség is. Az eredmény. legjobb bortermelők: Honl Ferenc, Geiling György, Seres Zsigmond, Magyar János, Németh Sándor és társaik. Okleveleiket az április 4-i ünnepélyen vehetik át.

Általános szakmai megállapítás, hogy a 6-7 évvel ezelőtti borminőségek — nyilván az azóta is folyó oktatások eredményeképpen — jelentősen javultak. A községben mind több és több a korszerű telepítés és jobb a fajták kiválasztása.

A nyúltenyésztő szakcsoport is eredményesen dolgozik. Mindössze két éve alakult a községben, de máris sokan kapcsolódtak be, és jelentős mennyiségű és értékű nyulat értékesítettek a tatai áfészen keresztül, mely támogatja és patronálja a szakcsoportot. 1977-ben 7348 kg nyulat vásároltak fel, mintegy 260 ezer forint értékben. Ugyancsak fellendülőben van a hízott sertés értékesítése is. Ebből az elmúlt évben 9835 kilogrammot vásároltak fel 264 ezer forint értékben. A sertéstenyésztés elősegítésére eddig összesen 6 anyakocát helyeztek ki a községbe. Foglalkozik még a lakosság kisebb mértékben gyógynövény-termeléssel is a házi kertekben, és a háztájiban.

Szabó Miklós, Szomód, a művelődési ház igazgatója

A 25 éve alakult TIT aktivistája

A nyelvek varázslója

Birkás Sándort sokan ismerik a megyében, fiatalok, felnőttek egyaránt. Ez nem véletlen, a tatai Eötvös József Gimnázium tanára, s az intézet falain kívül is vállal és végez szakmájához, érdeklődési köréhez szervesen kapcsolódó társadalmi munkát. Mint angol—magyar szakos középiskolai tanár tizenöt évvel ezelőtt kapcsolódott be a TIT munkájába. Itt jól tudta hasznosítani az általános iskolai orosz tanári diplomáját is. Már több mint egy évtizede fáradhatatlanul dolgozik a TIT nyelviskoláiban. A nyelvtanfolyamok hallgatói szemében ő lett a „nyelvek varázslója". Aktív társadalmi munkája elismeréséül 1975-ben a TIT megyei szervezete idegen nyelvi szakosztályának vezetőségébe kooptálták. Az 1977. májusában megrendezett VII. megyei küldöttgyűlés pedig megválasztotta az idegen nyelvi szakosztály elnökévé.

— *Elsőként azt kérdezem, hogyan fogadta e fontos társadalmi megbízatást?*

— Nagy megtiszteltetés számomra ez a megbízatás. Annak ellenére, hogy nem könnyű feladatsort jelent, szívesen csinálom. Időigényes, sokfelé ágazó, változatos teendők sora: levelezés, a konferenciákon szerzett tapasztalatok továbbadása, megbeszélések a szakosztályok tagjaival, tanácsadás, a tapasztalatok kicserélése, az egész megyében, folyó, TIT-keretben zajló nyelvoktatás áttekintése, irányítása, mindezt a munka javítása érdekében.

— *A TIT nyelvtanfolyamai iránt rohamosan növekszik az érdeklődés. Milyen indítékok fedezhetők fel a nyelveket tanulók körében? Mit tanácsol azoknak, akik most kezdenek idegen nyelvet tanulni.*

— Az idegen nyelvek iránt érzékelhetően megnövekedett érdeklődés természetes, hiszen elég csak arra gondolnunk, hogy a világban óriási mértékben meggyorsult a gazdasági-technikai fejlődés, a tudományos-technikai ismeretek állandóan szaporodnak, újulnak, egyre nagyobb az igény az információk kicserélésére.

Egy másik indítéka a nyelvtanulásnak a turizmus növekedése, ami nagymértékben megnövelte más népekkel való kommunikáció lehetőségét és szükségességét.

Talán frázisként hangzik, amikor azt mondom, hogy a nyelvtanulás nem könnyű dolog. A „tanuljunk könnyen. gyorsan" valamilyen nyelven csábítás illúziójától óvni szeretném minden leendő vagy mostanában bekapcsolódott hallgatót, mert a legkisebb sikertelenség könnyen kiábrándíthatja valamennyiőjüket. Szükséges, hogy a tanuló kezdettől fogva lássa a nehézségeket, a hosszú távú nyelvtanulás sok problémáját, hogy kiállja a próbát egészen a végső célig: a nyelv használható, alkalmazható elsajátításáig, esetleg az állami nyelvvizsgáig.

Az idegen nyelv tanulása idő- és munkaigényes, bonyolult és összetett folyamat. Amikor idegen nyelvet tanulunk, bele kell illeszkednünk annak a nyelvnek magyartól eltérő hangrendszerébe, nyelvtani rendszerébe, szó- és kifejezés-készletébe, „nyelvi etikett"-jébe, és egy új nyelvi jelrendszert kell elsajátítanunk. Ehhez erő, kitartás — a közelebbi és távoli célok világos tisztázása szükséges.

— *Sokszor találkozunk azzal a problémával, hogy a hallgatókban gátlások lépnek fel a nyelv elsajátításának folyamatában.*

— A TIT nyelvtanfolyamain majdnem egészében felnőtt tanulókkal van dolgunk. A gátlások a felnőtteknél általában erősebbek, mint a gyermekeknél. Elterjedt felfogás, hogy gyermekkorban sokkal gyorsabban lehet nyelvet tanulni, mivel a gyermek tudata fogékonyabb. Kétségtelenül, bizonyos tekintetben a gyermek előnyben van. A gyermek naív ösztönösséggel, memóriával, utánzással könnyen sajátítja el a nyelvet, nem ismeri a nyelvi szabálysértések buktatóit, ezért általában nincsenek beszédgátlásai. A gyermekkel szemben a felnőttek az absztrakciós készség, a nagyobb fokú tudatosság, kritikai és önkritikai érzék jellemzi. Az értelmével igyekszik az idegen nyelv törvényszerűségeit megragadni, érzi, a szabályok bonyolultságát, fél az elkövethető hibáktól. Sokszor az anyanyelvi fogalmazás igényességével akarja mondanivalóját az új idegen nyelven is kifejezni. Többek közt ebből is adódnak beszédgátlásai. Így léphet fel egyes felnőtt tanulókban az önbizalom hiánya, a sikertelen szerepléstől való félelem. A gátlások feloldásához mindenesetre szükséges, hogy a nyelvi csoport tagjai a tanárral jól együttműködve, egymást kölcsönösen megértő, megbecsülő szilárd közösségé alakuljanak, segítsék egymást a közös cél, az idegen nyelv elsajátítása érdekében. Egyik hallgatónak ebben, másiknak abban lehetnek nehézségei.

Nem azért szóltam, ilyen súllyal az idegen nyelvek elsajátításának nehézségeiről, a munka komolyságáról, hogy a jó szándékú érdeklődőt elriasszam, hanem azért, hogy eleve megfontolt munkára készítsem elő a jelentkezőket. Kell, hogy minden idegen nyelvet tanulni vágyó tudja, mire vállalkozik, Ne tápláljon illuziókat, de bízzon benne, hogy meg tudja tanulni a választott idegen nyelvet.

— *Köszönöm a beszélgetést, a hasznosítható tanácsokat.*

Geszler Ferenc

A népdalénekes

1978. február 20. 19 óra. Színhely: a tatabánya-újvárosi Klubkönyvtár. Előadó: Budai Ilona dalénekes.

Az első ilyen jellegű rendezvényre került sor a klubban, sajnos, nagyon csekély létszámú közönség előtt. Kár, hogy nem vonzza a fiatalokat a magyar népdal csodálatos világa. Igaz, előben csak ritkán jutnak hozzá a tatabányai fiatalok. Aki eljött erre az előadásra, nem csalódott. *Budai Ilona* érdekes műsora, csodálatos hangja magával ragadta a tizenéveseket. A sárközi, szigetközi, a somogyi és szatmári dalok sajátos világa, a felvidéki lakodalmas dalok, menyasszonybúcsúztatók kedves hangulata, a gyimesi és moldvai csángók csodálatos dalszövegei meghódították a közönséget. Az egyórás műsor után Budai Ilona magáról mesélt.

Budai Ilona énekel
(Fotó: Kovács Miklós)

Elsős gimnazista korában kezdett népdalokat énekelni. Az 1968-as Ki mit tud? hozta az első nagy sikert. Később a Nyílik a rózsa magyarnóta- és népdalvetélkedőn, majd az 1970-es „Röpülj pává-ban" bizonyította tehetségét. Ő maga is gyűjtött dalokat. Műsorával rendszeresen fellép ifjúsági klubokban, a budapesti „táncházak" egyik irányítója. A legszebb magyar népdalokat külföldi vendégszereplésen is bemutatja. Az eredeti parasztzenét játszó *Muzsikás* együttessel dolgozik együtt.

Az egyik fiatal kérdésére: „Megfogalmaztad már magadnak, miért választottad éppen ezt a pályát?" — Kodály Zoltán soraival felelt: „Az embereknek *hogy vigasztalást meríthessenek a csodakútból."*

Tóth Ilona

A cserejátékos

Hívat az edzőm:

— Szenya, készülődj. Játszani fogsz.

A mérkőzésből 15 perc van hátra. A csapatnak pontot kell szereznie, különben kiesik az első osztályból. A mérkőzés 1:1-re áll, de az ellenfél nem nyugszik. Rossz nézni.

— Felváltod Kurocskint — közli az edzőm. — Szegény olyan, mint az elvérzett kakas. A legfontosabb: tempósan rúgni és az időt húzni. Egyszer-egyszer játszd meg a sérültet, de alaposan. Szóval, ahogy szoktad...

Bekapcsolódom a játékba. Kivárom a sérülésre legalkalmasabb pillanatot. Ez akkor a legjobb, ha jó páran egy kupacban vagyunk. A bíró ilyenkor szinte semmit se lát. Kapunk előtt forró a helyzet. Gyorsan besrófolódom a tömörülés közepére, kis helyet keresek az elvágódáshoz. A boly a labda után lódul. Most! És a zöld gyepen ott hever egy élő test. Természetesen én. A bíró sípol.

Az orvos jobbról-balról tapogat. Főleg a fejemet fogdossa és így suttog:

— Remek Szenya, csak kitartás. — Fekszem és nem lélegzem. Hallom a mentőautó szirénáját. Valaki kezemnél, lábamnál fogva ráncigál, hordágyat hoznak. A betegszállítók igyekeznek. Hullaként fekszem a fűben, egykönnyen nem adom meg magam. A mentő elindul.

Rendületlenül fekszem és nem lélegzem.

Valaki a mellemre hanyatlik. Orromat átható „pikk dáma" parfőm csapja meg. Aha, a nejem. „Sze-e-e-nyecska, sze-rel-me-mem, miért hagy-tá-ál i-itt!..." Futballtrikóm csupa könny.

Fekszem és nem lélegzem.

Valami szomorú zenét hallok. És az edzőm hangját is hallom: „Soha nem felejtjük el a mi drága Szenyánkat — mondja érzéssel teli hangon. — Az ő hiánya nagyobb fájdalom a kiesésnél (aha, ezek szerint vesztettünk). Igazi futballista, jó elvtárs, jeles családapa volt. Szenya örökre a szívünkben marad..."

Miféle gyűlés ez? Bal szememet résnyire nyitom: két tagbaszakadt ember lapátra támaszkodva áll előttem. Aha, gödröt ásnak. Jobb szememmel látom: köröttem fejfák, síremlékek. Úristen! A fejem rá, hogy ez egy temető.

Fekszem és nem lélegzem.

— Ekkor a — fülem mellett — rázendít egy basszus. Abra a csapatkapitány, a középcsatár. Szónokol. Játszani ugyan nem tud, de most elérzékenyülve beszél. Csodálatos, szinte ríkató szövege van. Tőle még a bírók is félnek, bármelyiket ki tudja beszélni. Hallom: „A mi Szenyánk a tiszta futball élő bajnoka volt. Az edzéseken mindig fogkefével és szappannal jelent meg. Igaz, tartalékjátékos volt, de megtalálta helyét ebben a nagy sportban. Hát csapatunk most már hogy álmodozhat az aranyéremről? Sajnos, Szenya nélkül — nem. Nagy veszteség ez a csapatunknak! Állítom — pótolhatatlan veszteség. Szenya volt a csapat célratörő agytrösztje, irányítója, motorja. Minden futballista átérzi e nagy veszteséget..."

A hála könnyei öntötték el szememet. Mi a fenének is fekszem én itt? Az egész futball- és szurkolótábor szenved! A jövő nagy válogatottja teljesen elárvult!

És ekkor elhatároztam, hogy lélegezni fogok. Egészen nagy lélegzetet veszek. Igen, egészen nagyot. Hozzákezdek, tele akarom szívni a tüdőmet... Érzem, sehogy sem megy. Nem és nem. A rekeszizmom nem működik, a mellemre hatalmas emlékmű nehezedik.

Anatolij Bavikin

Rádió- és tv-műsor

KOSSUTH RÁDIÓ

8.55: „Amíg szívünk dobog..."
9.30: Mindenki iskolája.
10.05: Arturo Toscanini vezényel.
11.19: Rádiószínház.
12.20: Zenei anyanyelvünk.
12.30: Magyarán szólva...
12.45: Melódiakoktél.
13.05: Házak — „falak".
13.30: Utak és buktatók.
13.40: A Melódiakoktél folytatása.
14.00: Nóták.
14.30: Családnak és piacra — szervezetten.
15.00: Körkapcsolás.
15.55: Kodály-kórusművek.
16.00: 168 óra.
17.30: A zongoraművészet első aranykora.
18.45: Hallgassunk operát.
20.15: Népi zene.
21.00: Korunk hősei.
22.20: A beat kedvelőinek.
23.05: Zenekari muzsika.
0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Filmzene.
8.20: Külpolitika ism.
8.33: Fúvószene.
9.02: Válaszolunk hallgatóinknak.
9.17: Színes népi muzsika.
10.00: Szombat délelőtt.
12.00: Millöcker operettjeiből.
12.33: Mendelssohn: C-moll trió.
13.30: Sárközy—Rajcs: Reng már a föld — kantáta.
14.00: Napraforgó.
15.00: Körkapcsolás.
15.55: Nóták.
16.25: Orvosok a mikrofon előtt.
16.33: Ötórai tea.
17.30: Közkívánatra!
19.31: Ez nálunk lehetetlen!
20.38: Dupla, vagy semmi.
21.38: Népszerű muzsika.
22.33: Scarlatti operáiból.
23.05: Slágermúzeum.
22.00: Dalest.

3. MŰSOR

8.08: Szimfonikus zene.
10.05: Slágerlista.
10.40: A szem tüze.
10.48: Bibliai parabola.
12.20: Zenekari muzsika.
14.05: Zenetörténeti érdekességek.
14.26: Cosi fan tutte.
15.10: Magyar zeneszerzők.
15.30: Délutáni hangverseny.
17.00: Az eladott menyasszony.
18.03: Kártyavár. Rádiójáték.
19.01: Századunk zeneműveiből.
19.33: Mahler: V. szimfónia.
20.47: A dzsessz történetéből — 5. rész.
21.27: Zenekari operarészletek.
22.00: Dalest.

BUDAPESTI TV

8.20: Tévétorna (ism.) Színes!
8.55: Kisdobosok műsora (ism.).
10.15: Játék a betűkkel (ism.).
10.40: Kék fény (ism.).
11.40: Mahler: II. Szimfónia.
13.38: Mozgás- és viselkedésformák az állatvilágban. (Színes).
14.05: Bábcsoport-műsor.
14.15: XII/8. rész: A gyermek most nyolchónapos (Színes).
14.40: Idesüss!
15.05: Hírek.
15.15: Északi sí-világbajnokság.
16.25: A Filmszem különkiadása.
17.25: A döntés ideje.
17.45: A másik 12 óra.
18.15: Nyitott boríték.
18.55: Egymillió fontos hangjegy.
19.10: Cicavízió (Színes).
19.20: Tévétorna (Színes).
19.30: Tv-híradó.
20.00: Gusztáv két arca (Színes).
20.05: Kojak (Színes).
20.55: Caterina Valente műsora.
21.55: Tv-híradó 3.
22.05: A katonák. Tévéjáték. (Színes).

2. MŰSOR

20.00: Csak a derű órát számolom (ism.).
21.10: Tv-híradó 2.
21.30: Murphy háborúja. Angol film.
23.15: Szomszédom a feleségem. Angol tévéfilmsorozat. VII/6. rész.

POZSONYI TV

7.45: Hangverseny.
8.00: Iránytű.
9.00: Tv-híradó.
9.15: Poly és barátai. 4. rész.
9.45: Gyermekdalok.
10.05: Rakéta.
10.35: Martin '78.
11.05: Dokumentációs program. (Ism.).
11.25: Francia nyelvlecke 24. rész. (Ism.)
11.55: Pedagógusok műsora.
12.20: Tv-híradó.
12.35: David Copperfield. 2. rész. (Ism.)
15.30: Szórakoztató műsor.
16.10: Csehszlovákia fedettpályás atlétikai bajnoksága.
18.10: Válaszolunk nézőink leveleire.
18.20: Dokumentációs program.
18.40: Esti mese.
18.50: Időjárásjelentés.
19.00: Tv-híradó.
19.30: Versek.
19.35: Hazám.
19.55: Korunk nyomai. Tévéjáték. 2. rész.
21.00: Dallal érkeztünk hozzátok.
22.20: Sporthíradó.
22.30: Sí VB.
23.40: Mezei virágok.

2. MŰSOR

16.20: Tv-híradó.
16.35: Daktari. 12. rész.
17.25: Fagyos reggel. Tévéjáték.
18.55: Versek.
19.05: Február 1948-ban.
19.30: Osztankino hívja Önöket.
21.00: Camaradas-elvtársak.
22.00: A nagyanyó asztalánál.
23.05: Tv-híradó.

BÉCSI TV

15.25: Filmkomédia.
17.50: HEIDI.
17.55: Jó éjszakát, gyerekek.
19.00: Osztrák képek.
19.30: Tv-híradó, Kultúra.
19.55: Sporthírek.
20.15: Zenés kívánságműsor.
21.50: Sporthírek.
22.10: Madigan ősmester. Filma.
23.20: Hírek.

II. PROGRAM

17.30: Expedíció az állatok birodalmába.
18.25: Szájkosár nélkül.
19.30: Emberek, akik szeretik a veszélyes életet. (7.)
19.55: Tévégaléria.
20.15: Tévéjáték.
21.45: Marianne Mendt és zenekarának műsora.